

LAMMINIIDU VÄÄRTUSTE HINDAMISANKEET

Põhjamaised lamminiidud ehk luhad, Natura elupaigakood 6450

Esita ankeet hiljemalt 1. oktoobril.

Toetuse taotleja:	Ala suurus (ha):
Ala nr:	Pärandniidu nr:

A. Taustinfo ala kohta (vajalik vastata ankeedi esmakordsel täitmisel või muutuste esinemisel järgnevatel aastatel!)

Ala taustinfo annab ülevaate niidu seisundist ning aitab mõista, mis on hooldataval alal hästi ja mida saaks teha paremini. Hindamisankeedi täitmise juhend on leitav LIFE-IP Loodusrikas Eesti projekti kodulehelt.

A1. Kirjuta ala praegune ja/või ajalooline nimi kui on teada.

Lisa nimi.	Praegune nimi:	Ajalooline nimi:
------------	----------------	------------------

A2. Millist hooldusmeetodit Sa alal kasutad ja mis kuupäeval hooldamist alustasid?

Jooni alla ja vajadusel täpsusta.	Ei hoolda (täpsusta põhjus):	Niitmine	Karjatamine (märgi karjatüüp ja karja suurus):	Muu hooldusmeetod (täpsusta):
Märgi tänavuse hooldamise algusaeg:				

A3. Kas rakendad alal mitmekesist majandamist?

Jooni alla.	Jah	Ei
Jooni alla kasutatavad võtted.	Segakarjatamine, puhkeaasta jätmine, karjatüübi vahetus (ajaline või ruumiline), karjatamiskoormuse vaheldamine, hooldamata laikude jätmine, hoolduse algusaja varieerimine. Muud rakendatavad võtted:	

A4. Kui pikalt on ala olnud hooldatud?

Märgi aasta, millal ala hooldamist alustati:
Kui ala on vahepeal olnud hüljatud, siis millal ja kui kaua:
Milliseid taastamistegevusi on ala vajanud:

A5. Kas ala hooldamine on keeruline või lihtne? Kui ei ole lihtne, vali loendist hooldamist takistavad tegurid.

Jooni alla.	Väga keeruline	Keeruline	Osaliselt keeruline	Lihtne
Jooni alla takistavad tegurid.	Puuduv või kehv ligipääs alale, keeruline suhtlus naabritega, loomade pidamine raske, töövahendite ja masinate nappus, tööjõu puudus, ajapuudus, ebapiisav nõustamissüsteem, toetussüsteemi jäikus, ala liiga kauge asukoht, ebatasane pind, järsk nõlv, pehme pinnas, kivid, kivihunnikud, kannud, liigniiskus, märjad lohud, kiire võsa juurdekasv. Muud takistavad tegurid:			

A6. Millal algas ning lõppes kevadine ja sügisene suurvesi?

Jooni alla sobiv variant. Suurvee esinemisel täpsusta alguse ja lõpu kuupäev ning veeseis	Kevadine suurvesi	Puudus	Algas:	Lõppes:	Veeseis: 1– tavapärane; 2 – tavapärasest madalam; 3 – tavapärasest kõrgem
	Sügisene suurvesi	Puudus	Algas:	Lõppes:	Veeseis: 1– tavapärane; 2 – tavapärasest madalam; 3 – tavapärasest kõrgem

A7. Milline on Sinu hinnangul ala üldseisund (keskkonnatingimused ja elurikkus)?

Jooni alla.	Väga halb	Kasin	Rahuldav	Hea	Väga hea	Suurepärane
Kui oled märganud ala keskkonnatingimustes või elurikkuses muutusi (nt. aastate lõikes, pärast taastamist või majandamisrežiimi vahetamist), siis kirjelda neid:						

B. Ala seisund

Ankeedi B osa küsimused aitavad hinnata ala struktuuri ja seisundit. Küsimuste tausta ja olulisuse paremaks mõistmiseks ning lihtsamaks vastamiseks tutvuge hindamisankeedi täitmise juhendiga, mis on leitav LIFE-IP Loodusrikas Eesti projekti kodulehelt.

B1. Milline on kulukihi paksus ja ulatus?

Mõeldud on mitme aasta jooksul kuhjunud kulu esinemist, üheaastase kulu olemasolu mõõdukas määral on normaalne.

Määra seisund.	Paks, viltjas, mitmeaastane kulukiht katab alast rohkem kui 30%	Paks, viltjas, mitmeaastane kulukiht katab alast kuni 30%	Paks, viltjas, mitmeaastane kulukiht katab alast kuni 20%	Paks, viltjas, mitmeaastane kulukiht katab alast kuni 10%	Paks, viltjas, mitmeaastane kulukiht puudub	Saadud punktid
Punktid	-10	0	5	10	15	

B2. Milline on ala rohurinde struktuur?

Rohurinde struktuuri on hea hinnata karjatamisperioodi lõpus või pärast niitmist.

Määra struktuur.	Kogu ala rohust valdavalt kõrge (ebapiisav hooldus; v.a. puhkeaasta)	Tegemist on hiljuti taastatud alaga, kus niidule omane taimestik on veel taastumas	Karjatataval alal on nii madala kui ka kõrgema rohustuga kohti, kuid need ei vaheldu üle kogu ala; või kogu ala madal (ülekarjatatud); niidetaval alal niitmata laiade ebasoovitava taimestiku tõttu alla 5%	Karjatataval alal on vahelduvalt üle kogu ala nii madala (alla 7 cm) kui ka kõrgema rohustuga (üle 15 cm) kohti; niidetaval alal on niitmata laiade ja ribasid 10-30% ulatuses; puhkeaasta	
Punktid	0	10	10	15	

B3. Kui suur on ala puittaimede katvus?

Määra katvus.	Üle 40%	Üle 30%	Üle 20%	Kuni 20%	Üle 30 ha luhtadel puittaimed puuduvad (väiksematel aladel võivad puududa)	
Punktid	-10	-5	5	10	0	

B4. Millises seisundis on ala väikeveekogud (sonnid, soonekohad)?

Määra seisund.	Väikeveekogud puuduvad	Väikeveekogud hooldamata	Väikeveekogud on osaliselt hooldatud	Väikeveekogud on hooldatud (karjatatud või niidetud)	
Punktid	0	0	5	10	

B5. Kui avatud on ala vanajõe ja/või jõe veepiir? Hooldatud veepiir on oluline kalade vaba liikumise tagamiseks jõe ja vanajõe ning kudealade vahel. Jõe või vanajõe ääres võib olla vanu puid, mis pakuvad varju- ja pesapaika mitmesugustele lindudele ning pisiimetajatele (näiteks nahkhiirtele).

Määra seisund.	Veepiir puudub	Veepiir on hooldamata	Veepiir on osaliselt hooldatud ning võsa- ja kõrge rohttaimestiku vaba	Niit on veepiirini hooldatud ning võsa- ja kõrge rohttaimestiku vaba.	
Punktid	0	0	5	10	

B6. Kas alal leidub laiade, mida katavad tihedalt suurekasvuliste tarnade või kõrreliste kõrgeid mätad?

Määra seisund.	Üle 40% pindalast kaetud mätastega, mille kõrgus on 20 cm või enam	Kuni 40% pindalast kaetud mätastega, mille kõrgus on 20 cm või enam	Kuni 20% pindalast kaetud mätastega, mille kõrgus 20 cm või enam	
Punktid	-5	0	5	

B7. Kas ala sees on märke tegevustest, mis taimestikku, mulda või vett kahjustavad (v.a. taastamistegevused)? Kindlasti tuleks ala sees vältida näiteks otsesest väetamist või muude saasteainete, prügi sattumist pärändniidule. Kahjustava tegevuse märgid tuleks esimesel võimalusel kõrvaldada: sel juhul väldid taimestiku, mullaelustiku, veekogu või põhjavee pöördumatut kahjustumist.

Jooni alla.	Väljaveorööpad, uued kuivenduskraavid, vanade kraavide süvendamine, lisaööda plats, prügi, heina ladustamise alad, maastikuelementide eemaldamine (kivihunnik, suur kivi jms). Muu (täpsusta):			
Määra kahjustatud pindala.	Üle 20% alast	Kuni 20% alast	1–5% alast	Puuduvad
Punktid	–30	–20	–10	0

C. Ala liigiline koosseis

C-osa täitmine on **niidu väärtuste hindamise lisategevuse toetuse** saamiseks **vabatahtlik**, aga soovitame seda kindlasti teha, et mõista millised taimeliigid on positiivsed/probleemsed ja kui suurel hulgal neid esineb. See omakorda aitab teha õigemaid otsuseid niidu hooldamiseks elurikkust toetavamalt. Tulemuspõhise toetuse pilootprojektis osalejatele on ka C osa täitmine vajalik. Niidu taimeliike aitab Sul määrata spetsiaalne **teatmik „Eesti pärändniitude taimed“**, tasuta eestikeelne mobiiliäpp – **Flora Ingognita** ja **Eesti taimede kukeaabis**. Lisaks on taimi võimalus tundma õppida LIFE-IP Loodusrikas Eesti ja keskkonnaameti poolt korraldatavatel koolitustel. Hindamisankeedi C osa küsimuste tausta ja olulisuse paremaks mõistmiseks ning lihtsamaks vastamiseks tutvu hindamisankeedi täitmise juhendiga, mis on leitav LIFE-IP Loodusrikas Eesti projekti kodulehelt.

C1. Mitu erinevat positiivset taimeliiki alal kasvab? Kaitsealuste taimede esinemine annab lisapunkte (märgitud tärniga *).
Jooni loendis alla iga taimeliik, -perekont või -rühm, mis alal kasvab. Vaatle niitu hooldusperioodi jooksul mitmel korral, sest taimed õitsevad eri aegadel ning õitsevaid taimi on lihtsam märgata ja ära tunda. Täienda vajadusel nimekirja.

Ahtalehine ängelhein*	Harilik siniladv	Madalakasvulised kõrrelised (valge kastehein, punane aruhein, harilik nurmikas)	Soo-nõianõges
Harilik kobarpea*	Harilik tihashein	Madalakasvulised tarnad (nt kollane tarn, vesihaljas tarn, hirsstarn, harilik tarn)	Tedremaran
Käpalised ehk orhideelised* (nt soo-neiuvaip, balti sõrmkäpp)	Jumikas (nt arujumikas, põldjumikas)	Mailane (nt pikalehine mailane, kännasmailane, külmamailane)	Tulikas (nt kibetulikas, roomav tulikas, varsakabi)
Niidu-kuremõõk*	Kannike (nt sookannike)	Mägiristik	Ussitatar
Siberi võhumõõk*	Kollased korvõielised (nt soo-ristirohi, sarik-hunditubakas)	Ojamõõl	Valgeõielised madarad (nt valge madar, soomadar)
Sinine emajuur*	Kollased liblikõielised (nt aas-seahernes)	Peetriteht	Ürt-punanupp
Harilik kukesaba	Kollane ängelhein	Raudrohi (nt harilik raudrohi, võsa-raudrohi)	
Harilik kullerkupp	Kurereha (nt soo-kurereha, mets-kurereha)	Robirohi (nt suur-robirohi)	
Harilik maarjalepp	Käokann	Roosad liblikõielised (nt aasristik, keskmine ristik)	
Harilik palderjan	Lõosilm ehk meelespea	Sinakasliilled liblikõielised (nt harilik hiirehrnes, soo-seahernes)	

Jooni alla tuvastatud liikide arv.	0	1-4	5-9	10-14	15 või enam	
Punktid	0	5	10	15	20	
Kui alal kasvab vähemalt üks kaitsealune taimeliik, siis lisa 10 punkti veel juurde.						

C2. Milliseid ja kui suurel hulgal ekspansiivseid taimeliike alal kasvab? Ekspansiivsed liigid on kohalikku floorasse kuuluvad liigid, mis hakkavad hoolduse lõppemise, alahoolduse, niiskusréžiimi muutumise, loomade valikulise söömise tõttu või väetamise korral niidukoosluses vohama ning tõrjuvad madalakasvulisemad taimed aegamööda välja. Vajadusel täienda ekspansiivsete taimede nimekirja.

Jooni alla.	Ohakas, kõrvenõges, harilik pilliroog, mets-harakputk, suurekasvulised tarnad, luht-kastevars, kastik, päideroog, harilik angervaks, harilik luga, harilik metsvits, soo-ristirohi. Muu (täpsusta):					
Määra katvus.	Domineerivad tugevalt üle kogu ala, takistades positiivsete taimede kasvu	Moodustavad tihedaid monodominantseid kogumikke	Moodustavad suuremaid tihedamaid laike, kuid vahel kasvab ka positiivseid taimeliike	Kasvavad mõõdukalt määral muu taimeistiku sees		
Punktid	-5	0	5	10		

C3. Milliseid ja kui suurel hulgal invasiivseid võõrtaimeliike alal kasvab? Võõrliigid on Eestisse tahtlikult või kogemata sissetoodud liigid, mis on suutnud looduses püsima jääda. Osad võõrliigid muutuvad invasiivseks ning ohustavad oma arvukuse või elutegevusega kohalikku elustikku ja kooslusi.

Jooni alla.	Verev lemmalts, sosnovski karuputk, kanada ja sügis-kuldvits, ida-kitsehernes ehk söögigaleega, hulgalehine lupiin ehk hundiuba. Muu (täpsusta):					
Määra katvus	Domineerivad üle kogu ala	Moodustavad suuremaid kogumikke, esinevad sageli üle ala	Moodustavad väikseid kogumikke, esinevad hõredalt üle	Üksikud	Puuduvad	
Punktid	-30	-20	-15	-10	0	

BOONUSKÜSIMUS!

C4. Milliseid kaitsealuseid linnuliike alal pesitseb, toitub ja/või rändel peatub?

Jooni alla.	Rohunepp, tutkas, mustsaba-vigle, rukkirääk, suurkoovitaja, punajalg-tilder, täpikhuik, sookurg, merikotkas, loorkull. Muu (täpsusta):					
Liikide arv	0	1	2	3 või enam		
Punktid	0	5	10	15		
Kui alal pesitseb või toitub vähemalt üks eriti haruldane linnuliik nagu rohunepp, tutkas või mustsaba-vigle, siis lisa 10 punkti veel juurde.						

PUNKTE KOKKU:

D. Tagasiside

D-osas saad anda hindamisankeedi ja toetussüsteemi kohta konstruktiivset tagasisidet, mis aitab tähelepanu juhtida lisategevuse kitsaskohtadele. Sinu arvamus aitab ühtlasi kaasa sellele, et pärandniitude majandamise toetussüsteem muutuks tulevikus veelgi tõhusamaks. Hindamisankeedi D-osa küsimuste tausta ja olulisuse paremaks mõistmiseks ning lihtsamaks täitmiseks tutvu hindamisankeedi juhendiga, mis on leitav projekti LIFE-IP Loodusrikas Eesti kodulehel.

D1. Kas täiendasid hindamisankeeti hooldusperioodi jooksul mitmel korral?

Jooni alla.	Jah	Ei
-------------	-----	----

D2. Kui palju kulus Sul hindamisankeedi täitmiseks, täiendamiseks ja vastuste saatmiseks aega?

Märgi ligikaudne ajakulu minutites. Kui täiendad ankeeti hooldusperioodi jooksul mitmel korral, siis lisa ka iga täiendamise ajakulu.

Kogu ajakulu:	Täiendamise ajakulu:	Vastuste saatmise ajakulu:
Kas ajakulu oli liiga suur või jõukohane?		

D3. Kui lihtne või keeruline oli hindamisankeedi küsimustele vastata?

Jooni alla.	Väga keeruline	Pigem keeruline	Nii ja naa	Üsna lihtne	Väga lihtne
Kui ankeedi küsimustele oli keeruline vastata, siis lisa selgitus:					
Nimeta ankeedi küsimused ja/või juhendi punktid, mis vajaksid lihtsustamist või ümbersõnastamist?					

D4. Kas Sulle on oluline tunda enda hooldatava pärandniidu väärtusi, mis on seotud elurikkuse ja elupaiga seisundiga?

Jooni alla.	Väga oluline	Pigem oluline	Pigem ebaoluline	Ei ole üldse oluline	Ei oska vastata
Soovi korral lisa kommentaar:					

D5. Kas Sinu arvates sobib niitude hooldamise puhul paremini tulemuspõhise või tegevuspõhise toetuse süsteem?

Tulemuspõhine toetus - hooldajale pole ette antud tegevusi ega reegleid pärandniidu hooldamiseks; toetus oleneb hooldustulemusest: mida parem on niidu seisund ja suurem elurikkus, seda suurem on toetus.

Tegevuspõhine toetus - hooldaja saab toetust ettekirjutatud tegevuste täitmise eest; toetuse suurus on enne kindlaks määratud ning see ei olene niidu eripäradest ega elupaiga ja elurikkuse seisundist.

Jooni alla.	Pigem tulemuspõhine toetus	Mõlemad sobivad	Neid tuleb omavahel kombineerida	Pigem etteantud tegevuste/reeglite põhine toetus
Soovi korral lisa kommentaar:				

D6. Kas muudaksid oma hooldataval alal majandamisvõtteid, kui nõuded puuduksid? Kirjelda kuidas ja miks.

--

D7. Muud kommentaarid

Soovi korral lisa ükskõik milliseid asjasse puutuvaid küsimusi, kommentaare ja ettepanekuid.

--